

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *oponent*

Autor/ka práce: Anna Šarapatková

Název práce: : Individuální předzápasové rituály a jejich interpretace samotnými sportovci

Vedoucí práce: doc. Mgr. Martin Hájek, Ph.D.

Oponent/tka: Mgr. Hana Märzová

Navržené hodnocení: 1-2

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Práce poskytuje „*sociologicko-antropologický pohled na rituály, jejich vývoj či funkce a současně na sport, respektive rituální jednání, které se v rámci sportu vyskytuje*“ (s. 1). Autorka zasazuje téma do teoretického kontextu a následně usiluje, na základě provedených polostrukturovaných rozhovorů (týkajících se interpretace vlastních předzápasových rituálů a důvodů k rituálnímu jednání) s převážně amatérskými sportovci, o vytvoření klasifikace typů ritualizovaného jednání opřené o teorii sociálního jednání Maxe Webera. Dalším cílem je určení manifestní funkce předzápasových rituálů sportovců.

Závěry práce těmto cílům odpovídají. Výsledkem práce je klasifikace typů rituálního jednání vytvořená s využitím Schützova rozdělení motivů na „because“ a „in order to“ a Weberových ideálních typů (sociálního) jednání. Jako manifestní funkce rituálu je určena funkce psychologická.

Práce je standardně strukturována, až na (nedostatečně obhájené) zvláštní řazení kapitol 1.1 – 1.3, kdy je nejprve popsán rituál ve společnosti moderní, postmoderní a až nakonec v tradiční. Vzhledem k tomu, že předmětem výzkumu jsou rituály ve společnosti postmoderní, považovala bych za vhodnější chronologické řazení kapitol nebo případně vypuštění poslední kapitoly o rituálech v tradičních společnostech.

Struktury práce se částečně týká také připomínka v bodě 7.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autorka využívá dostatek literatury, celkem jde o 20 zdrojů v angličtině a 12 v češtině. Použitá literatura je relevantní k tématu.

Nicméně v teoretické části v kapitolách 1.2, 1.4 a 1.6 není uvedený žádný odkaz na literaturu. Není jasné, jestli autorka v těchto kapitolách žádnou literaturu nepoužívala nebo opomněla uvést odkazy, přičemž obojí považuji za problematičké.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Autorka provedla 17 rozhovorů se sportovci i sportovkyněmi z různých sportovních odvětví, z různých krajů. Počet rozhovorů je dostačující a vzorek komunikačních partnerů je rozmanitý. Metoda výběru je dobře popsána.

Obtížně zhodnotitelný je způsob vedení polostrukturovaných rozhovorů, protože autorka stanovila jen 4 pevně dané otázky (příčemž čtvrtá se patrně překrývá s předchozími třemi). Sama autorka doznává, že rozhovory byly krátké a komunikační partneři nebyli sdílní. Myslím si, že v takovém případě mohla autorka po několika prvních rozhovorech zvážit strukturovanější formu rozhovoru s více připravenými otázkami a pokusit se téma rozhovoru rozšířit.

Metoda analýzy dat je bezvadná a dobře popsána. Malou vadou na kráse analytické části je dvojitě opakování dvou stejných citací z rozhovorů (Alena a Jaromír). Autorka mohla využít prostor pro uvedení citací z dalších rozhovorů místo opakování stejných.

Kladně hodnotím autorčinu kritickou reflexi výzkumu, která se projevuje především v metodologické části a následně pak v závěrečné diskusi.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Autorčiny argumenty jsou jasné a kvalitní, nemám k nim žádné výhrady.

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Autorčina tvrzení jsou jasně odlišena. (Drobné nejasnosti viz výše uvedený bod 2.)

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Po jazykové a stylistické stránce je úroveň práce velmi vysoká. Odkazový aparát je vedený konzistentně v celé práci, nicméně je zvláštní, že v textu využívá autorka odkazy na literaturu v Harvardském stylu (resp. v úpravě dle Sociologického časopisu) s příjmením autora a rokem vydání v hranaté závorce, ale v seznamu literatury dodržuje normu ČSN ISO 690, kde na začátku odkazu stojí příjmení, ale rok vydání je uveden až téměř na konci, což může čtenáři stěžovat vyhledávání. Nicméně jedná se jen o drobnější formální chybu.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Domnívám se, že hlavním problémem práce je mírný nesoulad mezi teoretickou a analytickou částí a jejich nejasné rozdělení. Teoretická část je věnována rituálům a sportu, nicméně klíčovými koncepty pro zodpovězení hlavních výzkumných otázek jsou (i dle úvodu práce) typy sociálního jednání Maxe Webera a Mertonovo rozdělení funkcí na manifestní a latentní. Ani jedno ale není v teoretické části dostatečně vysvětleno.

Autorka jednak z nejasného důvodu zařazuje podkapitolu 3.2 *Sociální jednání Maxe Webera* (s. 17) do kapitoly 3 *Výzkumná otázka* a jednak tento pro svoji práci důležitý koncept vysvětluje velmi povrchně na necelé stránce. Domnívám se, že pokud by se autorka hlouběji zabývala pojmem

sociálního jednání Maxe Webera, mohlo by jí to pomoci v interpretaci rozhovorů. Autorka například naprosto opomíjí „zvyk“, který je dle Webera také určitým typem sociálního jednání. (viz náměty k diskusi)

Velmi podobně jako s pojmem sociálního jednání je nakládáno s pojmem „(manifestní) funkce rituálu“. V teoretické části práce se o funkci rituálu hovoří jen obecně, bez odkazu na literaturu (Kapitola 1.4, s. 6). V samotném závěru analytické části (s. 29.) je pak ale najednou zmíněno Mertonovo dělení funkcí na manifestní a latentní, o kterém v teoretické části autorka vůbec nehovoří.

8. Náměty na diskusi při obhajobě práce.

- Zvažovala autorka v průběhu výzkumu vytvoření strukturovanějšího rozhovoru s více připravenými otázkami, aby tak rozhovory prodloužila a prohloubila? Rozhovory se zdají být velmi úzce zaměřené.

- Nemohlo by být rituální jednání, které je podle autorky dáno autoritou, alespoň částečně vysvětleno jako zvyk (viz Weber: Pojem sociálního jednání) přijatý v daném kolektivu či zájmová situace daná snahou daného jedince se do kolektivu zařadit a získat v něm tak lepší postavení?

Celkové hodnocení práce: **1-2** (V případě dobré obhajoby navrhuji hodnotit práci za 1, jinak se kloním spíše k hodnocení za 2.)

Datum: 6. 6. 2016

Podpis: Mgr. Hana Märzová, v. r.